

Ministerie van Defensie

Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage

-Aan:
Zie verzendlijst.

Telefoon 070 - 318 81 88
Telex 32374 KYDER

Uw brief	Uw kenmerk	Ons nummer	Datum
		DIS/91/095/3450	12 juli 1991
Onderwerp			
Joegoslavië: recente ontwikkelingen			

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in Joegoslavië.
2. Zonder bijlage is deze brief ongeclassificeerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst
voor deze
Hoofd Stafafdeling Inlichtingen

Kolonel der Cavalerie

Bijlagen	Bezoekadres	Doorkiesnummer
één	Kalvermarkt 28 's-Gravenhage	070 - 318 6634

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden.

Verzendlijst behorende bij brief MID nr. DIS/91/095/3450, d.d. 12 juli 1991

Aan:

Coördinator Verenigde Inlichtingendiensten Nederland

(Secretaris Generaal Ministerie Algemene Zaken)

Hoofd Inlichtingendienst Buitenland

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst

Ministerie van Buitenlandse Zaken

t.a.v. AMAD

✓

MINISTERIE VAN DEFENSIE
MILITAIRE INLICHTINGDIENST

JOEGOSLAVIE
Militair-politieke situatie
13/91

(Afgesloten 121100A JULI 1991)

Slovenië

De spanning in Slovenië neemt verder toe. Het federale leger (JNA) blijft de Sloveense (para-)militaire organisaties beschuldigen van schendingen van het bestand dat was overeengekomen bij het akkoord van Brioni. Eenheden van de JNA hebben gisteren, overigens eveneens in strijd met "Brioni", een door Sloveense functionarissen beheerste grenspost omsingeld, naar eigen zeggen als reactie op de concentratie van Sloveense troepen in de omgeving.

Een officier van het luchtverdedigingsdistrict dat Slovenië en grote delen van Kroatië omvat, stelde dat de federale luchtmacht klaarstond om de Sloveense eenheden aan te vallen. Zeker indien JNA-helikopters beschoten zouden worden, was volgens deze verklaring een luchtaanval te verwachten. Met deze vluchten wordt volgens Sloveense kringen de JNA versterkt, mogelijk ook met Servische officieren ter vervanging van door de JNA-leiding onbetrouwbaar geachte militairen.

Daarnaast zou dezelfde JNA-zegsman bedreigd hebben "persoonlijk" het bevel tot artillerie-aanvallen te zullen geven als de Sloveense eenheden niet hun cordons om de JNA-kazernes opheffen. Er bestaat onzekerheid over de waarde die aan deze uitspraken moet worden toegekend. Zij vormen echter een aanwijzing dat de JNA, tenminste in Slovenië, nog steeds relatief autonoom ten opzichte van het civiele gezag over haar inzet beslist, of denkt te kunnen beslissen. Zij lijken tevens te suggereren dat het JNA-commando in het noorden min of meer zelfstandig optreedt van het opperbevel in Belgrado.

Kroatië

Ook in Kroatië is sprake van groeiende spanningen en conflicten, niet alleen tussen de Servische en Kroatische bevolkingsgroepen, maar ook tussen de Kroatische regering en de JNA. De Kroatische president Tudjman heeft het ontslag geëist van de Chef van de Generale Staf, Adzic, en de commandant van het Vijfde Militaire District (MD), dat Kroatië en Slovenië bestrijkt, Avramovic. Tudjman stelde dat deze militairen "de oorlogshetze tegen Kroatië aanwakkeren" en eiste, in kennelijke tegenspraak met zijn andere opmerking, een openlijke loyaliteitsverklaring van Avramovic ten opzichte van de Kroatische autoriteiten. Een woordvoerder van het Vijfde MD beweerde daarentegen dat het juist Kroatië was dat de tegenstellingen verscherpte.

Zoals bekend is Adzic een voorstander van hard optreden tegen Slovenië en Kroatië. Avramovic werd afgelopen week plotseling benoemd tot bevelhebber van het Vijfde MD, waarschijnlijk omdat zijn voorganger naar Kroatië was overgelopen. Vermoedelijk is hij een medestander van Adzic. De Kroatische beweringen houden wellicht verband met de eerder door Kroatië geuite verdenking dat de JNA binnen vijf à tien dagen een aanval op Kroatië uit wil voeren. Een dergelijke aanval moet echter in de praktijk nog steeds onwaarschijnlijk worden geacht.

Bosnië-Herzegovina

Volgens nog onbevestigde meldingen heeft de JNA gevechtsvliegtuigen voor Close Air Support (CAS) overgebracht naar een of meer bases in het noorden van Bosnië-Herzegovina. Aangenomen wordt dat deze met name bestemd zijn voor eventuele inzet in Kroatië.

Bijna alle (op etnische basis gevormde) partijen in het parlement van Bosnië-Herzegovina hebben gisteren de EG verzocht om waarnemers naar hun republiek te sturen. Volgens de verklaring zou de Servische bevolkingsgroep (30%) in deze republiek met hulp van de JNA en Servië klaarstaan om Bosnië-Herzegovina "te verpletteren". Deze oproep volgt op eerdere meldingen dat de etnische tegenstellingen tussen Serviërs en Kroaten in Kroatië dreigden over te slaan naar Bosnië-Herzegovina. De oproep vormt een duidelijke aanwijzing dat een eventuele escalatie van het etnische geweld naar alle waarschijnlijkheid niet tot Kroatië beperkt zal blijven. De betreffende verklaring vormt een nieuwe indicatie dat in niet-Servische kringen de opvatting overheerst, dat de JNA onder het mom van neutraliteit in feite de Servische bevolkingsgroepen steunt.

Federale overheden

Voor gisteren was een bijeenkomst uitgeschreven van de presidenten van de zes deelstaten ter bespreking van het akkoord van Brioni. Deze vergadering is op het laatste moment afgelast. Een reden hiervoor is niet gegeven. Er zijn aanwijzingen dat de president van Slovenië, Kucan, bezwaar maakt tegen alle bijeenkomsten waar de Sloveense onafhankelijkheid niet op de agenda staat. Bovendien zouden Kucan en Tudjman zich verzetten tegen een vergadering in Belgrado, waar zij hun persoonlijke veiligheid niet gewaarborgd menen. Mogelijk achten zij het tevens in hun belang het overleg te traineren, omdat zij hopen op erkenning van de EG indien het volgens Brioni voorziene overleg over de toekomst van Joegoslavië -zoals verwacht- binnen drie maanden geen resultaat oplevert.

Vandaag dient het federale presidium zich te buigen over het akkoord van Brioni. Het is echter, gezien het bovenstaande, onduidelijk of deze vergadering plaats zal vinden. Daarnaast boycot het Sloveense presidiumlid de bijeenkomsten om dezelfde reden als Kucan het presidentenberaad. Ook is de Kroatische afgevaardigde (en voorzitter) Mesic reeds geruime tijd afwezig, naar verluidt wegens ziekte.

Gisteren zijn nadere gegevens bekend geworden over de door federaal premier Markovic gepresenteerde begroting. Hij blijkt zeer pessimistisch over de economische toekomst van het land. Bijna alle bronnen van inkomsten zijn verdwenen nu de meeste deelstaten hun bijdragen hebben gestaakt, de buitenlandse hulp is opgeschort, het toerisme vrijwel stilligt en overmakingen van Joegoslaven uit het buitenland niet meer doorkomen. Markovic stelt voor de federale uitgaven, die met name de JNA betreffen en die de afgelopen maanden reeds aanzienlijk waren gekort, nog verder terug te schroeven. Het resterende tekort op de staatsbegroting kan slechts (door het drukken van extra geld) monetair gefinancierd worden, hetgeen de inflatie aanzienlijk zal vergroten. Volgens gisteren bekend geworden gegevens zou de Joegoslavische produktie in de eerste helft van 1991 met een kwart zijn teruggelopen. Mede doordat onder de huidige omstandigheden verdergaande importbeperkingen vrijwel onvermijdelijk zijn, zal de produktie de komende maanden naar verwachting nog verder inzakken.

Door de economische problemen is de JNA de afgelopen maanden reeds in grote problemen gekomen. Verdere kortingen op de defensie-uitgaven zullen de inzetbaarheid van de strijdkrachten nog meer aantasten. Dit gegeven zou overigens

voor de defensieleiding een extra argument kunnen vormen om op korte termijn handelend op te treden.

Conclusie/toekomstverwachting

De spanningen in zowel Kroatië als Slovenië lopen steeds verder op. Een hernieuwd gewapend optreden van de JNA is zelfs op korte termijn alleszins denkbaar. Dit geldt te meer daar de federale politieke leiding door onderlinge tegenstellingen feitelijk verlamd blijft en niet in staat is een politieke oplossing van de conflicten dichterbij te brengen. De economische teruggang blijft zich voortzetten, hetgeen nadelig gevolgen zal hebben voor de inzetbaarheid van de JNA.